

מסורת הש"ס

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כה.

עין משפט
נר מצוה

(א) גיטין ח' ע"ד: ל' ט"ז
(ב) ש"ס (ל' ו'התקנן) (ג) פרה
פ"ח מ"א (ד) מ"ה ו'
(ה) טהרות פ"ט מ"ד (ו) ז"ל
לעני ע"י חס"י וכן גרס
הערן ע"ד עין וכן
במסכתא פ"י דטהרות,
(ז) [תוספת] פ"ג,
(ח) [דמקוואות] פ"א,
(ט) ז"ל כלס',

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שרצועה וכו'
אבל צ"ע האך עולין
לדגל. עין ח' שער אפרים
ס"ו לו:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] תוס' ד"ה שרצועה וכו'
אבל צ"ע ח"ך עולין לרגל
מן הגליל כ"י ג"ב ונע"ד
שהיו עולין ע"י שורשים
וע"י דלתות דהיי אהל
מפסיק לביע' ממי' חס"י
בעירובין דף לא ע"ה ד"ה
ומר סגר וכו' ומה שלא
המירו כ"ה הכא ע"י כנו
הקשה בספר טורי אבן
י"ל ממי' שם הרש"א
בעירובין תוס' ה"ל
משום דלא שכיח לא המירו
אבל לעני עולין רגל דהיי
עשה דלדוריתא שפיר
המירו וד"ק: [ב] שם
בא"ד כיון דלפסקי' ליה
לרעה נטמא ובעי הוואה ג'
ח' וכו' צ"ע עין ש"ח יתקן
מ"ש בזה:

מוסף רש"י

אחל זרוק לאו שמיה
אחל. אהל המטלטל אינו
אהל בשעת טלטולו, אלא
חלילה דקא מפסיק וחי' אהל
כיון לאור ארץ העמים לאו
חלילה הוא (גיטין ח') וכל
שאינו אהל אינו חזק
(טובין ל'). בשידה.
מרכבת נשים, עגלה עשירה
קפוסתא (שם), מוגדל.
משפ"ר (שם) וטעמא דהוא
באור (גיטין ח'). חביריא
מודק בגלילא. חסידים
בגליל מטהרים יום
לנפשים ושמען למחנות. שמה
יגנה כהמ"ק צביהס (נדה
ל').

המדומעות. מפרש בגמרא. והשתא משמע של טבל תרומה וחולין מעורבין: **שבעים יום.** מקדימין לטהר את הכלים. גיתות של יין צדים של שמן: **גב' רצועה.** של ארץ העמים מפסקת בין גליל ליהודה וירושלים ציהודה היא וא"ל להציל לירושלים צטהרה לפי שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים ואפילו של חברים שמגליל אינו צא לנפסים: **אהל זרוק.** אהל המטלטל ומזרק לאו שמיה אהל להיות מפסיק בין אורה של ארץ העמים והס גזרו על אורה: **שונין.** תנאים שונין צרייתא שאין הקודש ניצל צמדי פתיל: **אין חטאת.** מי אפר פרה: **שאינו מקודשין.** שלא ניתן האפר עליהן עדיין: **ניזולין.** וכשירין לקדש אחר כך: **מדכן.** מטהרין יין ושמען לנזונה. ואי רצועה מפסקת להם מטהרין: **שמה יצא חלילה.** ויראה להן שציל צה שאינו מארץ העמים: **הגומר אם ויסיו.** עס הארץ שצא לגומר את ויתיו: **ישיר קופה אחת.** לזורך תרומותיו: **ויסגנה לעני כהן.** ויראנה שלא הוכשרו הזיתים והכהן ישגנה צטהרה. אלא צה בשעת הגיתות והצדים אין נאמנים: **באפלי.** שכבר עבר זמן הגיתות לרובא דעלמא קאמר דלא מהימן: **לשל צים אצין.** אפלי הוו: **בגלילה שג.** ומתני' דקא מני דמהימני ציהודה קאי דקמי רישא צציהודה נאמנין על טהרות יין ושמען ועלה קאי וצבעת הגיתות והצדים חף על התרומה: יכול

אלא מחוורתא כדשינן מעיקרא: עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה מרב ששת עבר וקיבלה מהו שניחנה לגת הבאה אמר להו תניתוה חב

על פני המת טמאה אהל זרוק הוא וחוזק וי"מ והמתא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין וחוזק ואח"כ דמסקי וקאמר ואי צעית אימא גר' דכ"ע לא שמיא אהל וגרס דכ"ע משום אוריא ומר סבר דלא שמי ולא גזרו ציה רבנן והקשה הר"ר אלחנן דצשמענין משמע דפליגי אי שמיא אהל צזרוק אי לא והכי נמי צפ' צכל מערבין (עירובין דף ל' וס) ודומק הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי צר יהודה דשמיא אהל כי מוקי פלוגתא צשמה יואל ראשו ורובו ולית ליה טעמא דלדוריא לא שמי ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמיא אהל ומהדר קושין לדוכתא מתיצה מלנא ספרים אמאי מטמא ומירר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמיא אהל ודוקא כגון שידה מיצה ומגדל שהולכים צכל זרק מיצה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורח או הקופץ וספינה המטרפת לא הויא אהל ומייתי סיעתא מזורק מיצה מלנא ספרים מדקאמר ואס היתה מונחת טהורה והיינו צנחל נחל ויינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל זרוק דומיא דעוף הפורח: **שונין אין הקדש ניצול** במוקף צמיד פת"ר. צ"ע אמאי לא חשיב אהל גבי מעלות דתרומה מעני צציליה הימנין (גיטין דף ס' וס) דניצלת צהא דלמך מפיקדין תרומה צכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות על הא דלמך צפ"ק דנדה (דף ה' וס) ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל צאהל המת אינו מניל צמעט לעט צצנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת היינו צתרומה ולא צקדש כדליתא הכא צצכי מניל נמי צמעט לעט צצנדה דקאמר התם מעט לעט צצנדה לקדש צכל לא לתרומה וי"ל דכהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה וס"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המת צמאי צשטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעט לעט צמאי צשטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתגנה לעני כהן.** פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזיתים משמע מהכא דבעינן הכשר צזיתים ולא מכשר ליה צבעת מסיקה ודלא כפר"ת שפירש צפ"ק דצנת (דף י' וס) אס אתה מקניטני גזרני על המסיקה וצזו גזר לה וכן משמע צכולה תוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן צזיתים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י צשמשק ויתים אינו אלא מוהל צעלמא ולא חשיב משקה. לעני כהן גר' וכן גרס רש"י והכי איתא צצקר המשנה דטהרות הגומר ויתיו יתגנה לעני כהן דצרי רבי מאיר רבי יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן צציוס הוא צידו:

בגלילא שגו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צצדים צצרו שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז. וס) גבי מטלטלין כיונא אצב קיטמא כלומר מחתה אצב קיטמא כלעיל מינה מחתה אצב אפרה וכן פירש צצרוך ועדיף טפי מכלכלה ואצן צצתוכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה צצרי פתילה שאסור לטלטלה צצטל הכלי והשמן אצב הפתילה ומוקי לה צגלילה שגו כלומר צשעירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צציל ליה אצב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף י"א) טול אגרתא וכתוב לאחנא צני גלילה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרה ממעטנא דזיתא וצמיר פ' צ"ס (דף לא) צגלילה שגו דחמרתא שגו ממשחא ויין היה מניז להם הרבה ורוב צציתין צצן כדמשמע מהמונאי ופ"ה (שבת דף ע"ה) דקתני מים כלי לשוף את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה טפי צצמיה שלא היו שומין רק יין ממתן עושרם צגליל ואפ"ה הוו עדיף להם היין מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן צזול כדפרי' ומיחו פירש רש"י צגלילה שגו דפרק כירה (שם דף מז. וס) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מניזות וצהמוניא (שם דף ע"ה) פירש מתוך שהיו עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דל"כ גס צציתת מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות הקילור והיה להם לשער צצמיה ועוד מניז צצחולין צצ' אוחו ואת צצו (דף צ"ה) ועבר יוס הכפורים צגליל משמע שחיו עשירים ומרצים צצטודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מניזות הו אמרינן צציליה צצא קמא (דף ק"ה) מקצלין מן הנשים דצרי מועט כלי פשתן צגליל אלמא שמוצי פשתן צציתים וכו' קאמר ליסנא דאסור לטלטלה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקבה דהא נר לשון זכר דלכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר וצצקערה מותר וגם מניזו לשון נקבה אחר נר מנוכה צכתה אין וקוק לה (שבת דף ס"ה) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כצא עניים וטוב המים לרפואה:

שרצועה ש' בותים מפסקת. הקשה הר"ר אלחנן היאך היו מציינין אפר פרה לגליל דל"א לעשות אלא צירושלים וא"כ נטמא צצנחא דרך ארץ העמים ושמא דצצציל קטן איכא להציא דרך שם צכל להציא יין ושמן לנפסים צעי צציל גדול [א] * צכל צ"ע היאך עולין לרגל מן הגליל

[ב] כיון דלפסקיה ליה רצועה נטמא וצעי הוואה ג' ו' כדלמך פ' כ"ג צמיר (דף נ"ה) הקשה הר"ר אלחנן דמניא צמוספתא * ארץ העמים טמאה מקוואותיה וצצציליהן טמאין ארץ הכותים טהורה ומקוואותיהן טהורין וצצציליהן טהורים כו' ונראה למורי דהתם נשנית קודם שקלקלו לדמות יונה כדליתא פ"ק דחולין (דף ו') והכי משמע צירושלמי דע"י פ"צ צעו כותאי קומי רבי אצבו צצותיכס הוי מסתפקין משלנו מפני מה אין אהם מסתפקין משלנו אמר להו צצותיכס לא קלקלו מעשיהם אהם קלקלם מעשיהם דמנינן תמן א"י טהורה מקוואותיה טהורים כו' ולאחר שנתקלקלו שאף רבי מאיר מניין שגזר עליהן צפ"ק דחולין: **אחל זרוק לאו שמיה אהל.** צפרק כ"ג צמיר (דף נ"ה וס) אמר כמנאי הנכנס לארץ העמים צצידה מיצה ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי צר יהודה מטהר מאי לאו דרבי סבר משום אוריא גזרו ורבי יוסי סבר לא גזרו משום אוריא לא דכ"ע משום אוריא גזרו משום אוריא לא גזרו מר סבר אהל זרוק לא שמיא אהל ומר סבר שמיא אהל והמתני רבי יוסי צר יהודה אומר מיצה מלנא * ספרים וזרקת על פני המת צאהל טמאה וכו' וקשה מאי קאמר כיון דס"ל שמיא אהל אמאי זרק

על פני המת טמאה אהל זרוק הוא וחוזק וי"מ והמתא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין וחוזק ואח"כ דמסקי וקאמר ואי צעית אימא גר' דכ"ע לא שמיא אהל וגרס דכ"ע משום אוריא ומר סבר דלא שמי ולא גזרו ציה רבנן והקשה הר"ר אלחנן דצשמענין משמע דפליגי אי שמיא אהל צזרוק אי לא והכי נמי צפ' צכל מערבין (עירובין דף ל' וס) ודומק הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי צר יהודה דשמיא אהל כי מוקי פלוגתא צשמה יואל ראשו ורובו ולית ליה טעמא דלדוריא לא שמי ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמיא אהל ומהדר קושין לדוכתא מתיצה מלנא ספרים אמאי מטמא ומירר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמיא אהל ודוקא כגון שידה מיצה ומגדל שהולכים צכל זרק מיצה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורח או הקופץ וספינה המטרפת לא הויא אהל ומייתי סיעתא מזורק מיצה מלנא ספרים מדקאמר ואס היתה מונחת טהורה והיינו צנחל נחל ויינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל זרוק דומיא דעוף הפורח: **שונין אין הקדש ניצול** במוקף צמיד פת"ר. צ"ע אמאי לא חשיב אהל גבי מעלות דתרומה מעני צציליה הימנין (גיטין דף ס' וס) דניצלת צהא דלמך מפיקדין תרומה צכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות על הא דלמך צפ"ק דנדה (דף ה' וס) ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל צאהל המת אינו מניל צמעט לעט צצנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת היינו צתרומה ולא צקדש כדליתא הכא צצכי מניל נמי צמעט לעט צצנדה דקאמר התם מעט לעט צצנדה לקדש צכל לא לתרומה וי"ל דכהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה וס"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המת צמאי צשטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעט לעט צמאי צשטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתגנה לעני כהן.** פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזיתים משמע מהכא דבעינן הכשר צזיתים ולא מכשר ליה צבעת מסיקה ודלא כפר"ת שפירש צפ"ק דצנת (דף י' וס) אס אתה מקניטני גזרני על המסיקה וצזו גזר לה וכן משמע צכולה תוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן צזיתים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י צשמשק ויתים אינו אלא מוהל צעלמא ולא חשיב משקה. לעני כהן גר' וכן גרס רש"י והכי איתא צצקר המשנה דטהרות הגומר ויתיו יתגנה לעני כהן דצרי רבי מאיר רבי יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן צציוס הוא צידו:

בגלילא שגו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צצדים צצרו שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז. וס) גבי מטלטלין כיונא אצב קיטמא כלומר מחתה אצב קיטמא כלעיל מינה מחתה אצב אפרה וכן פירש צצרוך ועדיף טפי מכלכלה ואצן צצתוכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה צצרי פתילה שאסור לטלטלה צצטל הכלי והשמן אצב הפתילה ומוקי לה צגלילה שגו כלומר צשעירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צציל ליה אצב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף י"א) טול אגרתא וכתוב לאחנא צני גלילה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרה ממעטנא דזיתא וצמיר פ' צ"ס (דף לא) צגלילה שגו דחמרתא שגו ממשחא ויין היה מניז להם הרבה ורוב צציתין צצן כדמשמע מהמונאי ופ"ה (שבת דף ע"ה) דקתני מים כלי לשוף את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה טפי צצמיה שלא היו שומין רק יין ממתן עושרם צגליל ואפ"ה הוו עדיף להם היין מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן צזול כדפרי' ומיחו פירש רש"י צגלילה שגו דפרק כירה (שם דף מז. וס) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מניזות וצהמוניא (שם דף ע"ה) פירש מתוך שהיו עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דל"כ גס צציתת מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות הקילור והיה להם לשער צצמיה ועוד מניז צצחולין צצ' אוחו ואת צצו (דף צ"ה) ועבר יוס הכפורים צגליל משמע שחיו עשירים ומרצים צצטודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מניזות הו אמרינן צציליה צצא קמא (דף ק"ה) מקצלין מן הנשים דצרי מועט כלי פשתן צגליל אלמא שמוצי פשתן צציתים וכו' קאמר ליסנא דאסור לטלטלה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקבה דהא נר לשון זכר דלכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר וצצקערה מותר וגם מניזו לשון נקבה אחר נר מנוכה צכתה אין וקוק לה (שבת דף ס"ה) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כצא עניים וטוב המים לרפואה:

מא א מיי פ"ח מהל' טומאת מת ה' ה: **מב** ב מיי פ"ח מהל' פרה אומה ה' ד: **מג** ג מיי שם הלכה ג: **מד** ד מיי שם הלכה ד:

רבינו חננאל

מדקמי ביהודה נאמנין מכלל בגליל אין נאמנין מ"ס אמר ר"ל מפני שמפסקת ביניהם מדור הכותים וכוין שצריך לעבור בתוכם חיישין שמה מטמא טומאת ארץ העמים ומקשינן ויתגנה להחיה חבית בשידה חיבה או במגדל דהא לא נטמאה צצותא אהל צצותא חבית בשידה העמים ופרקינן מתני' רבי היא דאמר אהל זרוק הוא אהל דחניא הנכנס בארץ העמים בשידה חיבה ומגדל ר' מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר וכבר פירשנוה בעירובין פרק בכל מערבין ומקשינן טוב וליתוה בכלי חרש המוקף צמיד פתיל. ופרקינן אי"ר אלעזר שונין אין קדש ניצל בצמיד פתיל אינו והתניא [אין] בצמיד פתיל תוב מקשינן פתיל ומקמינן הכי אין מי חטאת ניציל בצמיד פתיל הא (ס) מים שאין מקדשין ניצולין בצמיד פתיל תוב מקשינן וכו' לא מצו לאחתי יין ושמן בגליל מפני מדורי הכותים שעוברין בתוכם והא' עולא חבירא מדכו בגלילא פי' חבירינן מטהרין האוכלין והמקשינן בגליל. ודחי מניחין אותם ואם יבא אליהו וידוע שלא נטמאו אצ"פ שדורין מפסקת אותה שנה מטהרה (ס).

בשעת הגיתות והבדים נאמרים אף על התרומה וזיתיו והגומר וזיתיו ישיר קופה אחת ויתגנה לעני כהן. ואי מהימן הוא למה לי לעני כהן. ופריך מהניחין בחיפ' והא דקתני לעני כהן מכלל הן שאין נאמנין באפלי שכבר עברו הגיתות והבדיון ואבותיו של רב נחמן היו להן הרבה והיו מתאחרין הרבה אחרי כל אדם ובא רב יוסף לאוקומה הא דתנא יתגנה לעני כהן בגליל שאינם נאמנים לעולם ומהובינן עליה והא [תניא] עבר הירדן וגליל הרי הן כיהודה נאמנין על היין בשעת היין כו' ואסיקנא אלא מחוורתא באפלי: עברו הגיתות והבדים הביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלוה כו' הא דבעי מרב ששת עבר וקיבל מהו שניחנה לגת הבאה אם לאו שפטי ליה מהא

ק' נראה דחסר כאן וי"ל הא (שם) ניצול צמיד פתיל ומשקני הא מים וכו'. (ז) אולי צ"ל שמה יראה שניל שיהי טהורה ופי' רש"י ו"ע.